

PUL MABLAG'LARI HISOBINING XORIY TAJRIBASI VA UNDA RESPUBLIKAMIZDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI

Sherzod Sherkulovich Rahmonov

Toshkent moliya instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrasida ilmiy xodimi

Islomjon G'ofirjon o'g'li Tolipov

Davlat soliq qo'mitasi huzuridagi Fiskal institut talabasi

ARTICLE INFO.

Kalit so'zlar: pul mablag'i, pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobot, BHMS, BHXS, MHXS, AQSh GAAP standartlari, Germaniya GAS standartlari.

Annotatsiya

Maqolada pul mablag'lari hisobiga oid milliy va xalqaro moliyaviy standartlar, ular o'rtasidagi bog'liq va farqli jihatlar o'rganilgan hamda ulardan Respublikamizda foydalanish istiqbollari ochib berilgan.

<http://www.gospodarkainnowacje.pl/> © 2023 LWAB.

O'zbekiston Respublikasida investitsiya muhitining yaxshilanishi natijasida iqtisodiyot tarmoqlari va hududlarga to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar oqimi ortib bormoqda. Hozirgi vaqtda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020 yil 24 fevraldagi PQ-4611-son «Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida»gi qaroriga muvofiq buxgalteriya hisobi va hisobot tizimini yirik aksiyadorlik jamiyatlari, qo'shma korxonalar va xorijiy kompaniyalarning o'z xo'jalik operatsiyalarini amalga oshirishlari uchun xalqaro buxgalteriya standartlari talablariga moslashtirish kerak.

Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyotiga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb etish bo'yicha hukumat tomonidan qonunlar va me'yoriy hujjatlar ishlab chiqildi. Natijada xorijiy davlatlar va xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda 700 ga yaqin sarmoyaviy shartnomalar imzolandi, yirik infratuzilma loyihalari, zamonaviy yuqori texnologiyali ishlab chiqarishlar barpo etish rejalashtirilgan. Bu esa buxgalteriya hisobi tizimini xalqaro moliyaviy hisobot standartlari (IFRS)ga moslashtirishni talab qiladi. IFRSning maqsadi jahon moliya bozorlarida iqtisodiy ishonchlik, shaffoflik, hisobdorlik, samaradorlik va uzoq muddatli moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdan iborat. IFRS standartlari investorlar va boshqa mulkdorlarga moliyaviy ma'lumotlarning xalqaro taqqoslash va sifatini oshirish orqali shaffoflikni ta'minlash orqali to'g'ri iqtisodiy qarorlar qabul qilish imkonini beradi. Shuning uchun ham 2016 yilda O'zbekiston Respublikasining "Buxgalteriya hisobi to'g'risida"gi qonuni 2016 yil 13 aprelda yangi tahrirda qabul qilindi. Prezident qarori asosida yangi "Soliq kodeksi" ishlab chiqildi va 2019 yildan amalda qo'llanila boshlandi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasida auditorlik faoliyatini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori asosida oliy ta'lim muassasalarining o'quv rejasi va o'quv dasturiga xalqaro audit standartlari fanlarini va moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarini joriy etish bo'yicha vazifalar belgilandi.

O'zbekistonda MHXSni qo'llashning yana bir muhim omili buxgalteriya hisobi milliy standartlarini

IFRS talablariga moslashtirishdir. Shu munosabat bilan 9-sonli BHMS “Pul oqimi to‘g‘risida hisobot” ni 7-sonli BHHS (IAS 7) talablariga moslashtirish bo‘yicha qator tadqiqotlar olib bormoqdamiz.

Pul oqimi to‘g‘risidagi hisobotda joriy xo‘jalik yurituvchi sub‘ektning pul oqimlari bo‘yicha tushumlari va to‘lovlari to‘g‘risidagi ma‘lumotlar mavjud. Pul oqimi to‘g‘risidagi hisobot operatsion, investitsiya va moliyaviy faoliyatdan olingan pul oqimlaridan iborat. Korxonada faoliyati turlari bo‘yicha operativ faoliyat bu faoliyatning kundalik tadbirkorlik faoliyati natijasi bo‘lishida hal qiluvchi rol o‘ynaydi. Operatsion faoliyat pul oqimlari to‘g‘risidagi hisobotning asosiy qismi bo‘lib, korxonada o‘z faoliyatidan pul oqimlarini amalga oshirishga qodirligini ko‘rsatadi. Barcha pul oqimlari hisobot davri oxirigacha operatsion daromadlar hisobidan to‘lanadi. Korxonaning sof foydasi yoki zararini aniqlashda operatsion faoliyatdan olingan pul oqimlari hisobga olinadi.

O‘zbekiston Respublikasining 9-sonli buxgalteriya hisobi milliy standarti (9-sonli BHMS) “Pul oqimi to‘g‘risida hisobot”da operatsion faoliyatni quyidagicha tavsiflanadi: Operatsion faoliyat — sub‘ektning daromad keltiruvchi asosiy faoliyati, shuningdek, sub‘ektning faoliyati bilan bog‘liq bo‘lmagan investitsion va moliyaviy faoliyatga. IFRS (7-IAS) operatsion faoliyatni quyidagicha tushuntiradi. Yuqoridagi ta‘rifdan shuni ko‘rishimiz mumkinki, 7-IASda operatsion faoliyat ta‘rifi 9-sonli BHMSga qaraganda aniqroqdir.

Hozirgi vaqtda 120 dan ortiq mamlakatlar Xalqaro Moliyaviy Hisobot Standartlarini (IFRS) talab qiladi yoki ulardan foydalanishga ruxsat beradi, ko‘p sonli mamlakatlar esa jamoat tashkilotlari tomonidan IFRS (yoki IFRSning ba‘zi shakllari) talab qiladi (shu aniq mamlakatlar tomonidan belgilanadi). Davlat tashkilotlari tomonidan IFRSdan foydalanishni talab qilmaydigan mamlakatlardan, ehtimol, eng asosiysi AQShdir. Qimmatli qog‘ozlar va birjalar bo‘yicha AQSh komissiyasi (SEC) mahalliy ro‘yxatga oluvchilardan AQShda umumiy qabul qilingan buxgalteriya tamoyillarini (GAAP) qo‘llashni talab qiladi, xorijiy xususiy emitentlarga esa ruxsat beriladi. Qimmatli qog‘ozlar va birjalar bo‘yicha AQSh komissiyasi (SEC) mahalliy ro‘yxatdan o‘tkazuvchilarga IFRS asosida (AQSh GAAP bilan kelishilgan holda) qo‘shimcha moliyaviy ma‘lumotlarni taqdim etish imkoniyatini muhokama qilishda davom etayotgan bo‘lsa-da, bu imkoniyat bilan oldinga siljish uchun aniq vaqt jadvali mavjud emas.

Garchi, Qimmatli qog‘ozlar va birjalar bo‘yicha AQSh komissiyasi (SEC) hozirda mahalliy ro‘yxatdan o‘tkazuvchilar tomonidan IFRSdan foydalanishga ruxsat berishni rejalashtirmagan bo‘lsa-da, IFRS butun dunyo bo‘ylab IFRS qo‘llanilishining davom etishini hisobga olgan holda, ushbu korxonalar, shuningdek, AQShdagi xususiy kompaniyalar uchun dolzarbligicha qolmoqda. Misol uchun, ko‘pgina AQSh kompaniyalari moliyaviy hisobotlari IFRSga muvofiq tuziladigan ko‘p millatli tashkilotlarning bir qismidir yoki o‘zlarini bunday tashkilotlar bilan solishtirishni xohlashlari mumkin. Shu bilan bir qatorda, AQSh kompaniyasining biznes maqsadlari tabiiy o‘ssish yoki sotib olish orqali xalqaro kengaytirishni o‘z ichiga olishi mumkin. Shu va boshqa sabablarga ko‘ra, kompaniyaning moliyaviy hisobotlariga IFRS ta‘sirini tushunish juda muhimdir. Ushbu jarayonni boshlash uchun biz bir qator taqqoslashlarni tayyorladik. Quyidagi jadval AQSh GAAP va IFRS o‘rtasidagi sezilarli farqlarni ta‘kidlashga bag‘ishlangan.

Bunda muallif tomonidan Buxgalteriya Hisobi Standartlari Kengashining Buxgalteriya Hisobi Standartlarining Kodifikatsiyasi (ASC 230) “Pul mablag‘larining harakati to‘g‘risidagi hisobot” hamda IFRSda pul oqimlari to‘g‘risidagi hisobot bilan bog‘liq ko‘rsatmalar 7-BHXS (IAS 7) “Pul mablag‘larining harakati to‘g‘risidagi hisobot” dagi farqli jihatlarning o‘zaro taqqoslama jadvali keltirilgan.

1-Jadval. AQSh GAAP (ASC 230) va IFRS (IAS 7) orasida pul oqimlari to‘g‘risidagi hisobot bilan bog‘liq farqlar

Pul mablag‘lari oqimi turlari	AQSh GAAP	IFRS
	ASC 230	IAS 7
	To‘g‘ridan-to‘g‘ri yoki bilvosita usuldan	To‘g‘ridan-to‘g‘ri yoki bilvosita

Operatsion faoliyatdan keladigan pul oqimlari	foydalanish mumkin. Sof daromadni operatsion faoliyatdan olingan sof pul oqimlari bilan solishtirish kerak.	usuldan foydalanish mumkin. Agar bilvosita usul qo'llanilsa, sof daromad operatsion faoliyatdan olingan sof pul oqimlari bilan solishtirilishi kerak.
Foizlar va dividendlar	Qabul qilingan yoki to'langan foizlar operatsion faoliyat sifatida tasniflanadi. Olingan dividendlar operatsion faoliyat sifatida tasniflanadi. To'langan dividendlar moliyaviy faoliyat sifatida tasniflanadi.	Qabul qilingan yoki to'langan foizlar va dividendlar operativ, investitsiyaviy yoki naqd pul faoliyatini moliyalashtirish sifatida izchil ravishda tasniflanadi. To'langan foizlar, olingan foizlar va dividendlar odatda moliya instituti tomonidan operatsion pul oqimlarida tasniflanadi.
Soliqlar	Daromad solig'i bilan bog'liq pul oqimlari odatda operatsion faoliyat sifatida tasniflanadi.	Daromad solig'i bilan bog'liq pul oqimlari, agar ularni moliyalashtirish yoki investitsiya faoliyati bilan aniq belgilash mumkin bo'lmasa, operatsion faoliyat sifatida tasniflanadi.
Overdraftlar	Bank overdraftlari naqd pul va ularning ekvivalentlariga kiritilmaydi. Buning o'rniga ular majburiyatlar sifatida hisobga olinadi va overdraft qoldig'idagi o'zgarishlar moliyalashtirish pul oqimlari sifatida tasniflanadi.	Muayyan faktlarda va holatlar, bank overdraftlari naqd pul va naqd pul ekvivalentlariga kiritilgan. Ba'zi mamlakatlarda talab bo'yicha qaytariladigan bank overdraftlari korxonaning pul mablag'larini boshqarish siyosatining ajralmas qismini tashkil qiladi. Bunday sharoitda bank overdraftlari naqd pullar va ularning ekvivalentlari tarkibiga kiradi.
Cheklangan naqd pul	Tashkilot pul oqimlari to'g'risidagi hisobotdagi pul mablag'lari va ularning ekvivalentlarining boshlang'ich va yakuniy qoldiqlariga cheklangan pul mablag'larini kiritishi kerak. Korxonalar jami pul mablag'lari, pul ekvivalentlari va cheklangan pul mablag'lari sifatida tavsiflangan summalaridagi o'zgarishlarni taqdim yetishlari kerak.	Maxsus ko'rsatmalar mavjud emas.

AQSh, Germaniya, Avstraliya, Fransiya, Janubiy Koreya kabi rivojlangan davlatlar, shuningdek Yaponiya amaliyoti shuni ko'rsatadiki, har bir inson muntazam ravishda moliyaviy xizmatlarga muhtojdir. Shuning uchun "Moliyaviy institutlar" iborasi IFRS (IAS 7) va AQSh GAAP (ASC 230) da qo'llaniladi. 9-sonli BHMSda "Moliya institutlari" iborasidan foydalanish nafaqat bank muassasalari, balki sug'urta kompaniyalari, fond birjalari, brokerlik va investor dilerlari uchun ham pul mablag'lari harakati to'g'risidagi hisobotning aniq ta'rifi asosida IFRS (7-IAS) talablariga moslashadi. Buning natijasida O'zbekiston Respublikasidagi xo'jalik yurituvchi sub'ektlarga xorijiy investitsiyalar oqimining sezilarli darajada oshishi kuzatiladi. 24 a, b, c, g, d, e bandlarini kiritish "Pul mablag'lari harakati to'g'risida hisobot"ni shakllantirishda nazariy-uslubiy va umumiy amaliyot yondashuvlarini birlashtiradi, shu bilan foizlar va dividendlar, foizlar to'lovlari va dividendlarni quyidagi bo'yicha tasniflash imkoniyatini oshiradi, faoliyat turlari va IFRS talablariga to'liq moslashish imkoni paydo bo'ladi.

Yuqoridagi talablarga muvofiq, biz milliy standartni IFRS standartlari talablariga moslashtirish bo'yicha tadqiqot o'tkazdik. Tadqiqotlar natijasida biz 9-sonli BHMSdagi "Bank muassasalari" o'rniga "Moliya institutlari" iborasini o'zgartirishni taklif qildik. Milliy standartni olingan foizlar va

dividendlar hamda to'lanadigan foizlar va dividendlar bo'yicha tasniflash bo'yicha o'zgartirish bo'yicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqildi.

To'langan foizlar va olingan foizlar va dividendlar odatda 7-IASga muvofiq moliya instituti uchun operatsion pul oqimlari sifatida tasniflanadi, 9-sonli BHMS to'langan foizlar, olingan foizlar va dividendlar bank muassasalari uchun operatsion faoliyat sifatida tasniflanadi. Moliyaviy institutlar doirasi bank muassasalariga qaraganda kengroqdir. Moliyaviy institutlarga bank muassasalari, sug'urta tashkilotlari, lombardlar, fond birjalari, brokerlik va investitsiya dilerlari kiradi. Shu sababli, 7-IAS pul oqimlarini ob'ektlar faoliyati bo'yicha tasniflash uchun kengroq diapazonga ega deb aytishimiz mumkin.

Globalashuv jarayonida buxgalteriya hisobi tizimini rivojlangan mamlakatlarda qo'llaniladigan buxgalteriya hisobi standartlari talablariga moslashtirish talabi ortib bormoqda.

7-IAS investitsiyalardan olingan foizlar va dividendlarni operatsion yoki investitsiya faoliyati sifatida tasniflaydi, ASC 230 va 9-sonli BHMS kompaniyaga ushbu ob'ektlarni operatsion faoliyat sifatida tasniflash imkonini beradi, GAS 21 (Germaniya buxgalteriya hisobi standarti) ushbu moddalarni investitsiya faoliyati pul oqimlari sifatida tasniflaydi. 7-IAS foiz xarajatlarini operatsion faoliyat yoki moliyaviy faoliyat sifatida tasniflaydi, ASC 230 va 9-sonli BHMS ushbu ob'ektni operatsion deb tasniflashga imkon beradi, GAS 21 ushbu moddani moliyaviy faoliyat pul oqimlari sifatida tasniflaydi. ASC 230, GAS 21 va 9-sonli BHMS to'langan dividendlarni moliyaviy faoliyat sifatida tasniflaydi, IAS 7 ushbu elementni operatsion yoki moliyaviy faoliyat sifatida tasniflashga imkon beradi. Bank overdraftlari IFRS va 9-sonli BHMS, ASC 230 ga muvofiq naqd pul ekvivalentlarining bir qismi sifatida ko'rib chiqiladi, biroq bank overdraftlari oddiygina qisqa muddatli qarzar sifatida ko'rib chiqiladi va har qanday tebranishlar moliyaviy faoliyat pul oqimlari sifatida oshkor qilinadi. Bank overdraftlarini naqd pullar va ularning ekvivalentlari tarkibiga kiritishga yo'l qo'yilmaydi. ASC 230, GAS 21 va 9-sonli BHMS barcha daromad solig'i xarajatlarini operatsion faoliyat sifatida tasniflaydi. 7-IAS shuningdek, daromad solig'i bo'yicha xarajatlarni, agar soliq xarajatlarini investitsiya yoki moliyalashtirish faoliyati bilan aniq belgilash mumkin bo'lmasa (masalan, to'xtatilgan faoliyatni sotishning soliq ta'sirini investitsiya faoliyati sifatida tasniflash mumkin bo'lsa) operatsion faoliyat sifatida tasniflaydi. Ikki standartlar to'plamidan biriga ko'ra, kompaniyalar hozirda keyingi bo'limda muhokama qilinganidek, pul oqimlari to'g'risidagi hisobotni taqdim etish formatlarini tanlash imkoniyatiga ega. Ammo 9-sonli BHMS odatda bilvosita usulni qo'llashni rag'batlantiradi. Bizning fikrimizcha, IAS 7, ASC 230 va GAS 21 standartlari 9-sonli BHMSga qaraganda olingan yoki to'langan foizlar, olingan yoki to'langan dividendlar va daromad solig'i xarajatlarini qanday tasniflash bo'yicha hisobot berish uchun ko'proq imkoniyatlarga ega. Quyidagi keltirilgan 2-jadvalda rivojlangan davlatlarning buxgalteriya hisobi standartlari bilan 9-sonli BHMS orasidagi tafovutli jihatlari batafsil tahlil qilingan.

2-Jadval. 9-sonli BHMS va rivojlangan davlatlarning buxgalteriya hisobi standartlari orasidagi tafovutlar (moliyaviy institutlar bundan mustasno)

<i>Pul oqimining tasniflash nishi</i>	<i>IFRS (IAS 7)</i>	<i>AQSh GAAP (ASC 230)</i>	<i>Germaniya (GAS 21)</i>	<i>O'zbekiston (9-sonli BHMS)</i>
Olingan foizlar	Operatsion yoki Investitsion	Operatsion	Investitsion	Operatsion
To'langan foizlar	Operatsion yoki moliyalashtirish	Operatsion	Moliyalashtirish	Operatsion
Olingan dividendlar	Operatsion yoki Investitsion	Operatsion	Investitsion	Operatsion
To'langan dividendlar	Operatsion yoki Moliyaviy	Moliyaviy	Moliyaviy	Moliyaviy
Bank overdraftlari	Naqd pul ekvivalentlarining bir	Pul mablag'lari va ularning	Naqd pul mablag'larining	Naqd pul ekvivalentlarining

	qismi hisoblanadi	ekvivalentlarining bir qismi hisoblanmaydi va moliyaviy faoliyat sifatida tasniflanadi	ta'rifini tartibga soluvchi talablar GAS 2 ga nisbatan "bank overdraftlarini" kiritish variantini olib tashlash orqali o'zgartirildi.	bir qismi yoki uning elementlari hisoblanadi
To'langan soliqlar	Odatda amalda qo'llanilmoqda, lekin bir qismi investitsion yoki moliyaviy faoliyat uchun ajratilishi mumkin, agar uni ushbu toifalar bilan aniq belgilash mumkin bo'lsa	Operatsion	Operatsion	Operatsion
Hisobot formati	To'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita, to'g'ridan-to'g'ri rag'batlantiriladi	To'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita, to'g'ridan-to'g'ri rag'batlantiriladi	To'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita	To'g'ridan-to'g'ri yoki bilvosita, rag'batlantiriladi
Boshqa yoritib beriladigan ma'lumotlar	Naqd pul oqimi soliq to'g'risidagi hisobotda alohida ko'rsatilishi kerak	To'langan foizlar va soliqlar, agar pul oqimi to'g'risidagi hisobotda ko'rsatilmagan bo'lsa, izohlarda ko'rsatilishi kerak	Soliq to'lovlari bo'yicha alohida hisobot bo'lishi kerak bo'l oshkor qilingan	Daromad (foyda) solig'i bo'yicha pul oqimlari alohida e'lon qilinishi kerak

Yuqorida aytib o'tilgan fikrlarga ko'ra, 9-sonli BHMS standartini IFRS (IAS 7) ga moslashtirish bo'yicha quyidagi takliflarimiz mavjud:

1. 9-sonli BHMSning 24-bandidagi "Bank muassasalari" o'rniga "Moliya institutlari" tushunchasidan foydalanish kerak: "Moliya institutlari"dan foydalanish faoliyat doirasini kengaytiradi, jumladan, bank muassasalari, sug'urta tashkilotlari, lombardlar, fond birjalari, brokerlik va investitsion dilerlari.
2. 9-sonli BHMSning 24a bandini qo'shish uchun: to'langan foizlar davr uchun foyda va zararni hisoblashda hisobga olinadi, bu to'langan foizlar operatsion faoliyat sifatida oshkor etilishini ko'rsatadi. 9-sonli BHMSga 24b bandini qo'shish uchun: kreditlar bo'yicha foizlar to'lanadi va kreditlar Moliyaviy faoliyatiga tasniflanadi, shuning uchun to'langan har qanday foizlar Moliyaviy faoliyati sifatida oshkor etilishi kerak.
3. 9-sonli BHMSning 24c paragrafini qo'shish uchun: aksiyalar (masalan, oddiy aksiyalar) sifatida tasniflangan aksiyalar, ushbu turdagi aksiyalar bo'yicha to'lanadigan dividendlar asosan foydani taqsimlash bo'lib, foyda va zararni aniqlashda hisobga olinmaydi, shuning uchun ular moliyaviy faoliyat doirasida oshkor etilishi mumkin. 9-sonli BHMSning 24d bandini qo'shish uchun: Uzoq muddatli majburiyat sifatida tasniflangan aksiyalar (masalan, sotib olinadigan imtiyozli aksiyalar), ushbu turdagi aksiyalar bo'yicha to'langan dividendlar asosan xarajat hisoblanadi va foizlar bilan bir xil bo'ladi, bu esa bunday dividendlar hisobga olinishini bildiradi. foyda va zararni aniqlashda ular operatsion faoliyat doirasida oshkor etilishi mumkin.
4. 9-sonli BHMSga 24e bandi qo'shilsin: olingan foizlar va dividendlar korxonadan amalga oshirilgan Investitsionlar uchun asos bo'lib, Investitsion faoliyati doirasida Investitsionlarning har qanday daromadi oshkor etilishi mumkinligini ko'rsatadi. 24f bandi shuni ko'rsatadiki, olingan foizlar va dividendlar operatsion faoliyat doirasida oshkor etilishi kerak, chunki daromadlar foyda va zarar ko'rsatkichlarini hisoblashda hisobga olinadi, shuningdek, bunday daromadlar korxonadan faoliyatida qo'llaniladi.

Adabiyotlar:

1. DENorbekov, ANToraev, Sh.Sh.Rakhmonov. International standards of financial reporting. – Study guide. - T.: "Economics and Finance" - 2019. - 332 p.
2. Decision of the President of the Republic of Uzbekistan dated February 24, 2020 No. PQ-4611 "On additional measures for the transition to international standards of financial reporting".
3. Kovalev V. V. (ed.) - Finance (3-e izd., pererab . i dop.) Publisher : "Prospekt" ISBN : 978-5-392-18570-2 2016. 928 p.
4. Y , Gapensky L Financial management Full course V 2-x t. / Per. English pod ed. V.V. Kovaleva. SPb Economic School, 1997 +497p.
5. Blank I.A. Upravlenie finansovoy bezopasnostyu predpriyatiya / I. A. Blank. — Kyiv: Nika-Center, 2009.
6. Needles B., Anderson H., Caldwell D. Principles of accounting. Per. S ang Pod. Ed. Prof. Yes. V. Sokolova - 2E izd., stereotype - M.: "Finance and statistics", 1997.
7. Karimov A.A., Islamov F.R., Avlokhlov A.Z. Accounting. Textbook. T.: "Sharq" NMAK, 2004. - 592 p.
8. Cash flow statement National accounting standard of the Republic of Uzbekistan No. 9 BHMS. Standard of the Ministry of Finance of the Republic of Uzbekistan , registered on 04.11.1998, list number 519, effective date 04.11.1998.
9. No. 7 BHXS. Cash flow statement. https://www.mf.uz/media/file_uz/audit/2022/msfo/Uzb_GVT_BB2022_A_IAS07.pdf
10. <https://lex.uz/docs/-4746047>
11. Accounting Account International Standard 7. Cash flow statement <https://fayllar.org/ozbekiston-respublikasi-v4.html?page=22>
12. Accounting Account National Standard 9
13. https://uz.wikisko.ru/wiki/Cash_flow_statement
14. Accounting Account International Standard : IAS 7
15. <https://tfi.uz/docs/oub/edition/%D0%98.%D0%9E%D1%87%D0%B8%D0%BB%D0%BE%D0%B2-%D0%8E%D0%A3%D0%9C-%D0%9C%D2%B2%D0%A5%D0%A1-%202019-2020-14.02.2020.pdf>
16. IFRS Academy <https://ifrs.academy/uz#>
17. <https://tfi.uz/storage/doc-pages/78/original/cc5caf8c621b3f9637accf174e20486dc3dab1c6.pdf>